

Biblioteka
JANUS

TIM *press*

Biblioteka

JANUS

Jean-Christophe Brisard

Lana Parshina

HITLEROVA SMRT

u tajnim dosjeima KGB-a

Naslov izvornika

«**LA MORT D'HITLER**»

by Jean-Christophe BRISARD and Lana PARSHINA

© LIBRAIRIE ARTHÈME FAYARD, 2018.

© za hrvatsko izdanje

TIM press d.o.o., Zagreb

Tel.: 01 611 97 13; Faks: 01 611 97 14

E-mail: tim.press@tim-press.hr

www.tim-press.hr

Sva prava pridržana

ISBN 978-953-8075-62-9

Fotografija korištena na naslovnici: Bundesarchiv, Bild 183-H1216-0500-002 / CC-BY-SA

Jean-Christophe Brisard

Lana Parshina

HITLEROVA SMRT

u tajnim dosjeima KGB-a

Sfrancuskoga prevela

Dubravka Celebrini

Zagreb, 2019.

SADRŽAJ

PRVI DIO

Istraga (I)

Moskva, 6. travnja 2016.	11
Berlin, svibanj 1945.	21
Moskva, listopad 2016.	33
Pariz, listopad-studenj 2016.	49

DRUGI DIO

Hitlerovi posljednji dani

19. travnja 1945.	61
<i>„Gdje su Rusi? Drži li se fronta? Što radi Führer? Kad napušta Berlin?“ (Visoki nacistički dužnosnici prisutni u Führerbunkeru u Berlinu)</i>	
20. travnja 1945.	67
<i>„Führerov rođendan, nažalost raspoloženje nije slavljeničko.“ (Osobni dnevnik Martina Bormanna)</i>	
21. travnja 1945.	73
<i>„Evo završnog čina.“ (Erich Kempka, Hitlerov osobni vozač)</i>	
22. travnja 1945.	75
<i>„Rat je izgubljen!“ (Adolf Hitler)</i>	
23. travnja 1945.	79
<i>„Znam da je Göring pokvaren.“ (Adolf Hitler)</i>	
24. travnja 1945.	83
<i>„Vojnici, ranjenici, Berlinčani, svi na oružje!“ (Goebbelsov apel u berlinskom tisku)</i>	

25. travnja 1945. 87
 „Jadan, jadan Adolf, svi su ga napustili,
 svi su ga izdali!“ (Eva Braun)
26. travnja 1945. 89
 „Ostanite živi, moj Führeru, to je želja svih Nijemaca!“
 (Hanna Reitsch, njemačka zrakoplovna prvakinja)
27. travnja 1945. 95
 „Eva, moraš napustiti Führera...“
 (Hermann Fegelein, general SS-a i Evin šogor)
28. travnja 1945. 99
 „Početak pregovora s Himmlerom radi
 okončanja rata u Europi“ (Agencija Reuters)
29. travnja 1945. 103
 „U prisutnosti svjedoka, pitam vas, moj Führeru,
 Adolfe Hitleru, želite li stupiti u brak s gospođom
 Evom Braun?“ (Walter Wagner, nacistički časnik
 za građanska pitanja)
30. travnja 1945. 117
 „Gdje su vaši zrakoplovi?“
 (Hitler svome osobnom pilotu, Hansu Bauru)
1. svibnja 1945. 121
 „Hitler je mrtav. Do posljednjeg daha borio se
 za Njemačku, protiv boljševizma.“
 (Govor admirala flote Dönitza na Radio Hamburgu)
2. svibnja 1945. 125
 „Hitler je pobjegao!“
 (Sovjetska novinska agencija TASS)

TREĆI DIO
Istraga (II)

Moskva, prosinac 2016.	129
Lubjanka, Moskva, prosinac 2016.	139
Berlin, 2. svibnja 1945.	157
Moskva, ožujak 2017.	171
Moskva, svibanj 1945.	193
Ruski državni vojni arhiv, Moskva, ožujak 2017.	207

ČETVRTI DIO
Zaključci?

Moskva, ožujak 2017.	233
Berlin, 30. svibnja 1946.	257
Ljeto 2017.	273
Pariz, rujna 2017.	291
Bilješke o arhivima	315
Zahvale	317
Kazalo	319

PRVI DIO

Istraga (I)

Moskva, 6. travnja 2016.

Lana je zbunjena.

Njezini kontakti unutar visoke ruske administracije jasno su pokazali koliko su nam slabi izgledi za uspjeh. Sastanak u 11 sati je potvrđen, ali to u Rusiji ne znači ništa. Inje nošeno sjevercem boca nas po licu dok se približavamo kompleksu „Državnog arhiva Ruske Federacije“. U Rusiji ga zovu GARF (Государственный архив Российской Федерации) i ta je državna institucija smještena u samom središtu Moskve. Ondje se čuva jedna od najvećih državnih arhivskih zbirki s oko 7 milijuna dokumenata, od 19. stoljeća do danas. Poglavitito su to pisani dokumenti, ali ima i nešto fotografija i tajnih dosjea. A mi upravo zbog tajnih dosjea prkosimo neugodnoj moskovskoj klimi, kao i ništa manje neugodnoj ruskoj birokraciji. Lana Parshina nije posve nepoznata u Rusiji. Tu mladu rusko-američku novinarku i redateljicu dokumentarnih filmova redovito pozivaju u televizijske emisije kako bi govorila o temi koja je njezino najjače oružje: posljednji intervju Lane Peters. Lana Peters bila je stara siromašna gospođa, zaboravljena od svih u staračkom domu negdje u zabiti Sjedinjenih Država. Skrivala se i nije željela razgovarati s novinarima, a još manje evocirati uspomene na svog oca, stanovitog Josifa Visarionoviča Džugašvilija, poznatijeg kao Staljin. Lana Peters se, naime, zvala Svjetlana Staljin i bila je diktatorovo najdraže dijete. Usred hladnoga rata, 1960-ih, pobjegla je i od Amerikanaca zatražila politički azil. Odmah je postala simbol Sovjeta koji su spremni na sve kako bi pobjegli od tiranskog režima. Lana Parshina uspjela je uvjeriti neukrotivu Staljinovu kćer na seriju

snimanih razgovora. Bilo je to 2008. Doživjela je zapažen uspjeh u cijeloj Rusiji. Naime, Staljin se prije nekoliko godina vratio u modu. Lana Parshina savršeno poznaje složene kotačiće ruskog administrativnog i birokratskog aparata. Zнала je da će uspjeti doći do osjetljivih i kompleksnih tajnih dosjea.

Ali toga sam jutra u travnju 2016. osjetio da je zabrinuta.

Imamo sastanak s ravnateljicom GARF-a, Larisom Aleksandrovnom Rogovajom. Samo nam ona može dopustiti pristup dosjeu H. „H“ kao Hitler.

Pravila su jasna već na ulazu u hodnik GARF-a. Vojnik s brkovi-
ma u stilu Freddieja Mercuryja, koji jako podsjećaju na sedamdesete
godine prošlog stoljeća, traži od nas putovnice. „Kontrola!“ zagrmio
je kao da smo uljezi. Lana, sa svojom ruskom putnom ispravom, nije
nikakav problem. Moja francuska putovnica komplicira situaciju.
Čini se da vojnik nije vičan latiničnom pismu i ne uspijeva pročitati
moje ime. Brisard postaje БРИЗАР na ćirilichnom pismu. Upravo
me tako upisao na popisu osoba kojima je toga dana dopušten ula-
zak. Nakon dugotrajne provjere i Lanine pomoći koja me spasila,
konačno uspijevamo proći. Ured glavnog ravnateljstva arhiva? Naše
pitanje nije po volji dežurnome. Već se s jednakom ljubaznošću
počeo baviti jednim drugim posjetiteljem. „Sasvim na kraju, nakon
treće zgrade desno.“ Mlada žena koja nam je odgovorila nije čekala da
joj zahvalimo, nego nam je okrenula leđa i krenula loše osvijetljenim
stubama. GARF je nalik na sovjetsku radničku četvrt. Sastoji se
od nekoliko zgrada odbojnih fasada u najčišćem sovjetskom stilu,
mješavini konstruktivizma i racionalizma. Idemo od jedne zgrade
do druge, izbjegavajući velike hrpe prljavog snijega. „Glavno rav-
nateljstvo“, piše velikim slovima na ploči iznad dvokrilnih vrata u
daljini... Tamni automobil ispred ulazne rampe. Preostalo nam je još
dvadesetak metara do ulaza kad je neka žena impozantnih dimenzija
izjurila iz zgrade i brzo ušla u automobil. „To je ravnateljica...“, šapće
Lana očajnički gledajući auto kako se udaljava.

Bilo je 10:55 h, naš sastanak u 11 sati upravo nam je odlepršao.

Dobro došli u Rusiju.

29. travnja 1945.

*„U prisutnosti svjedoka, pitam vas, moj Führeru,
Adolfe Hitleru, želite li stupiti u brak s
gospodom Evom Braun?“
(Walter Wagner, nacistički časnik
za građanska pitanja)*

Ponoć je.

Hitler je sav uzbuđen. Misli da je pronašao rješenje kako pobjeći iz sovjetskih pandži. Nije se odlučio za Axmannov prijedlog da pobjegne pod bombama. Odlučnim korakom zaputio se u sobu gdje su se odmarali novi šef Luftwaffea von Greim i Hanna Reitsch. Izjavu mlade žene, vezanu uz tu epizodu, američke vlasti proglasile su „povjerljivom“. Evo što ona sadrži.

„Von Greim je bio užasnut kad je čuo Hitlera kako mu izdaje zapovijed da iste večeri napusti bunker“, ispričala je ona. Iako je novopečeni maršal zrakoplovstva (Hitler ga je upravo unaprijedio) i dalje ranjen i zatočen u Berlinu, dobio je besmisleni zadatak da promijeni tijek povijesti i da zaustavi ili barem uspori rusku ofenzivu. U tom smislu, najprije treba doći u zračnu bazu Rechlin, 150 kilometara na sjever, i otamo voditi njemačke zračne napade na sovjetske snage oko Berlina. Hitler uopće ne sumnja u uspjeh svoga plana pa ga je iskoristio da von Greimu usput povjeri još jedan zadatak. Osobnije naravi, čak vrlo osobne naravi. „Drugi razlog vašeg odlaska u Rechlin je taj što treba zaustaviti Himmlera.“ U trenutku

dok je izgovarao ime SS-Reichsführera, Hitlerov glas počeo je podrhtavati, njegove usne i ruke gotovo su se ukočile. Ali ustrajan je u tome. Von Greim mora obavijestiti admirala flote Dönitza u glavnom stožeru u Plönu, u blizini danske granice, da treba uhititi Himmlera. „Nikada me izdajica neće naslijediti na mjestu Führera. Vi morate otići odavde i to osigurati!“

Vojnici Crvene armije preplavili su Berlin. Na kopnu ih je više od dva milijuna, a namjera im je nacistički glavni grad pretvoriti u prah i pepeo, dok nebom leti oko tisuću lovaca s crvenom zvijezdom. Von Greim i Hanna Reitsch pokušavaju urazumiti Hitlera. Prisili li ih na odlazak, potpisat će njihovu smrtnu presudu. „Kao vojnici Reicha“, nervozno će Hitler, „vaša je sveta dužnost da iskoristite svaku mogućnost. Radi se o našoj posljednjoj šansi. Vaša i moja obveza je da je iskoristimo.“ Rasprava je završena. On zapovijeda, njegovi vojnici izvršavaju. Ali Hanna Reitsch nije vojnik. Mlada žena je civil s jakim karakterom. „Ne! Ne!“ viče ona. U njezinim očima, to je obično ludilo. „Sve je izgubljeno, pokušati to sada promijeniti prava je ludost.“ Suprotno svim očekivanjima, von Greim ju je prekinuo. Novopečeni maršal ne želi ući u povijest kao netko tko je oklijevao pomoći Führeru. Čak ako su izgledi jedan naprama sto da će u tome uspjeti, treba pokušati, govori on, gledajući svoju mladu družicu ravno u oči.

Pripreme za polazak trajale su svega nekoliko minuta. Below, predstavnik Luftwaffea u bunkeru, ohrabruje svog novog šefa. „Morate uspjeti. Sada o vama ovisi hoće li istina doprijeti do našeg naroda, hoćete li pred cijelim svijetom spasiti čast Luftwaffea i Njemačke.“ Stanovnici skloništa obaviješteni su o Hitlerovom planu. Svi zavide onima koji odlaze. Neki su im na brzinu predali pisma, nešto poput improvizirane oporuke za svoje bližnje. Hanna Reitsch će savezničkim vojnicima koji su je ispitivali kasnije ispričati da su ih sva uništili – uključujući pismo Eve Braun sestri Gretl – kako ne bi završila u rukama neprijatelja. Sva osim dvaju. Dva Goebbelsova pisma za Haralda Quandta, starijeg sina iz Magdina prvog braka. Harald je tada imao dvadeset četiri godine i jedini se od obitelji nije

sklonio u bunker. Imao je opravdan razlog za to, naime Saveznici su ga 1944. zarobili u Italiji. Magda Goebbels nije Hanni Reitsch predala samo pismo. U znak sjećanja, darovala joj je prsten optočen dijamantima.

Prošlo je svega trideset minuta od Hitlerove naredbe. Von Greim i Reitsch su spremni. Popeli su se na površinu i uskočili u lagano oklopno vozilo koje im stoji na raspolaganju. Od Brandenburških vrata udaljeni su manje od kilometra. Ondje ih čeka zakamuflirani mali zrakoplov Arado 96. Na ulicama, ruska topovska paljba odzvanja u isprekidanom, luđačkom ritmu, nebo gori osvijetljeno stotinama zapaljenih zgrada glavnoga grada. Od zraka prepunog pepela lica su crna, a grla nadražena. U vozilu koje vijuga uličicama prekrivenima leševima, Hanna Reitsch naginje se s jedne strane na drugu. Bolna grimasa potvrđuje koliko je usredotočena. Dobro zna da je ovo najlakši dio bijega.

Za nekoliko sekunda preuzet će komande zrakoplova što ga je u daljini primijetila. Nalazi se nasred bulevara, u smjeru istok-zapad, pored najpoznatijeg berlinskog spomenika, Brandenburških vrata.

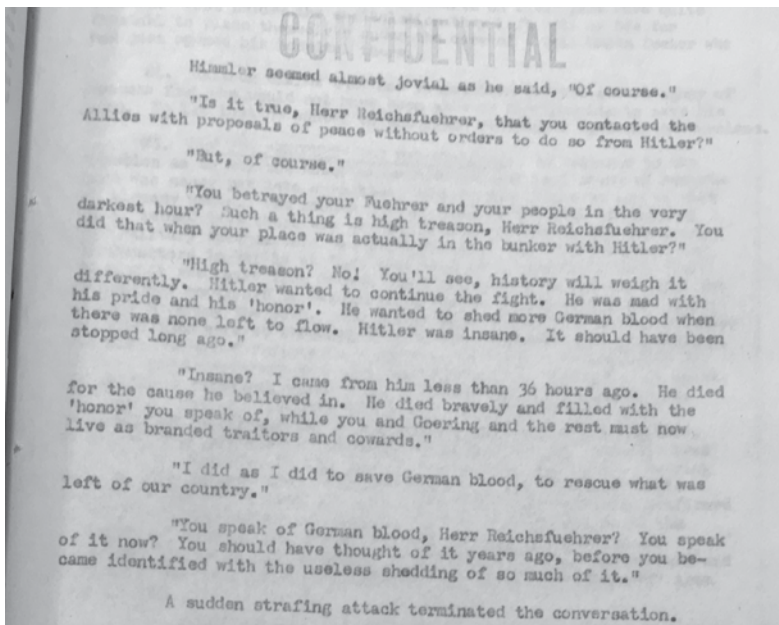
Arado 96 nije ratni zrakoplov, Luftwaffe ga je uglavnom koristio za obuku pilota tijekom školovanja. Nije osobito brz, svega 330 km/h, naspram više od 650 km/h lovca Messerschmitt 109. Ali je zato vrlo lagan za upravljanje. Hanna Reitsch dobro poznaje taj model; u njemu je sposobna izvesti svaki podvig. Preostalo je još samo da uzleti na popločanoj cesti, punoj krhotina. Dobro je što improvizirano uzletište nije posve uništeno od eksplozija granata. Loše je što je uzletište dugo samo 440 metara. Hanna Reitsch sjela je na komandno mjesto i von Greimu je ostavila tek toliko vremena da se smjesti otraga. Ima pravo na samo jedan pokušaj. Čim su začuli zvuk 465 konja zrakoplova Arado, Rusi su shvatili o čemu je riječ. To možda Hitler bježi! Deseci njih, poput demona, žurno su preskočili goruće ruševine i jurnuli prema zrakoplovu. Ali prekasno. Zrakoplov se već odvojio od tla i uzletio gotovo okomito kako bi izbjegao pucnjeve strojnica. Kad su se digli iznad zgrada, pojavila se druga opasnost. Divovski projektori sovjetskog DCA-a

nervozno pretražuju nebo. Zatim baražna vatra, poput pjene od metala, pokušava okončati njihov nevjerovatni bijeg. Kao nekim čudom, zrakoplov je primio tek nekoliko pogodaka koji nisu prozročili nikakvu štetu. Na visini od 6000 metara, više ga nisu mogli pogoditi. Podvig izvan svih očekivanja. Iako posve beskoristan. Poslije pedeset minuta leta, oko 2 sata ujutro, von Greim i Reitsch stigli su u zračnu bazu Rechlin. Kao što mu je Führer naredio, novi šef Luftwaffe je sve raspoložive zrakoplove usmjerio prema Berlinu. Bilo ih je premalo da promijene tijek rata.

Von Greim nije ostao u Rechlinu da bi to utvrdio. Razmišlja kako da ispuni drugi zadatak i uhiti Himmlera. U tom cilju, Reitsch i on avionom su otišli u glavni stožer admirala flote Dönitza u Plön, 300 kilometara sjeverozapadno od Rechlina. Dönitz, jedan od posljednjih Hitleru vjernih visokih časnika, nije obaviješten o Himmlerovoj izdaji. Osim toga, ima puno većih briga od uhićenja šefa SS-a. Upravo je to objasnio von Greimu. Za ovoga, to je potpuni poraz.

Napokon, 2. svibnja Himmler će se naći pred Hitlerovim izaslanicima u Plönu. Šef SS-a stigao je kako bi sudjelovao na vojnom brifingu s Dönitzom. Pilotkinja ga je presrela prije nego što je ušao na sastanak.

- Trenutak, *Herr Reichsführer*, molim vas, od iznimne je važnosti.
- Naravno, odgovorio je Himmler gotovo veselo.
- Je li istina, *Herr Reichsführer*, da ste kontaktirali Saveznike oko mirovnog prijedloga, a da niste za to dobili naredbu od Hitlera?
- Pa naravno.
- Izdali ste svog Führera i svoj narod u najtežim trenucima? Takav čin je najgora izdaja, *Herr Reichsführer*. Napravili ste to, iako ste zapravo trebali biti u bunkeru s Hitlerom?
- Najgora izdaja? Ne! Vidjet ćete, povijest će o tome drukčije suditi. Hitler je htio nastaviti borbu. Opsjednut je odanošću i „čašću“. Htio je prolijevati još njemačke krvi, ali više nije ništa ostalo. Hitler je lud. To se davno moralo zaustaviti.

Izjava Hanne Reitsch američkim tajnim službama.

Jedan primjerak čuva se u GARF-u.

Reitsch uvjerava američke tajne službe da se suprotstavila šefu SS-a i da je njihov razgovor prekinuo tek napad Saveznika na Dönitzov glavni stožer.

Je li Himmler stajao iza svojih riječi? Moguće je. Ponovio ih je više puta i drugim visokim nacističkim dužnosnicima. No ta iznenadna lucidnost oko Hitlerovog destruktivnog ludila neće mu omogućiti da prođe nekažnjeno. Saveznici su ga lovili i uhitili 22. svibnja 1945. dok je pokušavao pobjeći u Bavarsku. Sutradan se otrovao ampulom cijanida. Istom onakvom kakvu je dao Hitleru.

Vratimo se u Berlin, 29. travnja. Hitler nimalo ne sumnja da će njegova zapovijed o Himmlerovoj likvidaciji biti izvršena. Upravo su ga obavijestili o ludom, ali uspješnom letu šefa Luftwaffea i

Bormanna, Hitlerova osobnog tajnika i zasigurno osobu od njegova najvećeg povjerenja, nisu pronašli. Ubrzo su se proširile glasine. Pobjegao je s Hitlerom, tvrdili su jedni; ubijen je tijekom bijega, uvjerali su drugi. Njegov je leš napokon pronađen u prosincu 1972. u Berlinu, tijekom cestarskih radova. Identificiran je 1973. usporedbom zubi s njegovim zubnim kartonom. A 1998. obavljani su testovi DNK-a na Bormannovim kostima i uspoređeni s onima njegove djece. Rezultat je bio pozitivan.

Tijekom svibnja 1945. Sovjeti su zarobili više nacista iz *Führerbunkera* nego svi Saveznici zajedno. Ali njihova istraga nije zbog toga bila ništa manje kompleksna, osobito zbog unutarnjih prijevora koji bjesne unutar različitih vojnih tijela i mnogobrojnih sovjetskih tajnih službi. Svi ljubomorno čuvaju ratni plijen i nevoljko prepuštaju svoje „dragocjene“ zarobljenike da ih ispituje netko izvan službe. Odgovorna osoba za prvu istragu o Hitlerovoj smrti bio je Aleksandr Anatolevič Vadis, voditelj jedinice Smerša Prve bjeloruske fronte. Prva bjeloruska fronta, pod vodstvom maršala Žukova, jedan je od najvažnijih korpusa sovjetske vojske koji su sudjelovali u bitci za Berlin. Smerš je osnovan 1943. specijalno za otkrivanje dezertera, izdajnika i raznih špijuna unutar Crvene armije. Smerš je skraćenica dviju ruskih riječi: *Смерть шпионам*, odnosno „Smrt špijunima“. Vrlo brzo, Smerš je postao protuobavještajna služba izravno podređena Staljinovoj vlasti. Vadis je jedan od najvažnijih ljudi moskovskog gospodara. U svibnju 1945. taj briljantni časnik ima trideset devet godina i nosi čin general-pukovnika. Vadis nije od jučer. Sigurnosnoj službi Crvene armije pristupio je 1930., sovjetskoj protuobavještajnoj službi 1942., a Smeršu sljedeće godine. Kao predani staljinist, nedvojbeno sa smislom za političke intrige, znao se izvući iz cijelog niza vojnih čistki koje su prethodile ratu protiv Njemačke. Staljin ga je smatrao jednim od najboljih ljudi u protuobavještajnoj djelatnosti. Posve logično, Vadis je dobio sve ovlasti za provođenje istrage. Na mjestu događaja, u Berlinu, ne treba nikome podnositi izvještaj. Sugovornici su mu izravno Staljin i njegovi najbliži suradnici, među kojima je i šef sigurnosti SSSR-a,

Lavrentij Berija. Nitko drugi nije obaviješten o njegovom zadatku. Čak je i pobjednik nad Hitlerom, maršal Žukov, ostavljen po strani. On neće saznati ništa o Vadisovom radu. Tako su 2. svibnja poslijepodne, kad su *Führerbunker* već osiguravali vojnici Crvene armije, ljudi iz Smerša Prve bjeloruske fronte preuzeli kontrolu nad njim te su bez ikakvih obzira izbacili sovjetske vojnike, a zabranili su pristup čak i visokim časnicima.

Vadis je 27. svibnja 1945. poslao izvještaj koji se u Moskvi željno iščekivao. Bez obzira na dodijeljena mu sredstva, Staljinov posebni izaslanik nije postigao čuda. Zbog nedostatka vremena, nije mogao ispitati posljednje svjedoke Hitlerova kraja. No s druge strane, špijunski majstor uspio je predstaviti rezultat obdukcije koja je obavljena na navodnom truplu nacističkog diktatora.

Ali prije toga objasnio je u kakvim je okolnostima tijelo pronađeno.

Dana 5. svibnja, na temelju svjedočenja jednog zarobljenika, pripadnika policije zadužene za sigurnost carske Kancelarije, Oberscharführera [ađutanta, op. a.] Mengershausena, dva spaljena leša muškarca i žene otkrivena su i ekshumirana u gradu Berlinu, na području carske Kancelarije, pored izlaza za nuždu iz Hitlerovog bunkera. Trupla su se nalazila u rupi od granate i bila su prekrivena slojem zemlje. Bila su jako izgorjela tako da bez dodatnih podataka nisu mogla biti podvrgnuta identifikaciji.

Kao što je čest slučaj sa sovjetskim tajnim službama, uz veliki oprez treba provjeriti informacije koje su sadržane u njihovim izvještajima. Ovdje Vadis laže.

Elena Rževskaja bila je prevoditeljica unutar ekipe Smerša Prve bjeloruske fronte, Lev Bezimenski prevoditelj, ali izravno pri Prvoj bjeloruskoj fronti. Oni su se 2. svibnja 1945. nalazili u Berlinu. Prema njima, navodni Hitlerov leš nije otkriven 5. svibnja 1945., nego večer prije. I nikako prema uputama Oberscharführera

Mengershausena nego slučajno, zahvaljujući sovjetskom vojniku Čurakovu. Prema Rževskaji i Bezimenskom, Čurakov se u pratnji potpukovnika Klimenka iz Treće armije vratio provjeriti mjesto gdje su 2. svibnja otkriveni supružnici Goebbels. Bilo je 11 sati ujutro 4. svibnja, kad je, odmah pored, u rupi od granate, Čurakov viknuo časniku Klimenku: „Druže potpukovniče, ovdje su neke noge!“² Dva su muškarca zatim počela kopati te su otkopali ne jedno, nego dva trupla. Klimenko ni na trenutak nije pomislio da bi to mogli biti posmrtni ostaci Hitlera i njegove supruge. Stoga je izdao zapovijed da ih ponovno zakopaju. Tako je postupio jer su prethodne večeri neki nacistički zarobljenici jedno drugo truplo identificirali kao Hitlerovo. U 14 sati Klimenko je saznao da identifikacija zapravo nije bila uspješna: to nije bio Hitler. Sutradan, 5. svibnja, Klimenko je od svojih ljudi zatražio da ponovno otkopaju dva leša koja su sinoć pronađena i da o tome obavijeste pretpostavljene.

Ta verzija o otkriću navodnih tijela Hitlera i Eve Braun djelomice se poklapa s tajnim dokumentom iz arhiva FSB-a koji smo proučili. Taj je dokument o otkriću dvaju karboniziranih trupala 5. svibnja 1945. supotpisao isti onaj vojnik Čurakov. S druge strane, nigdje se ne spominje potpukovnik Klimenko. Elena Rževskaja također se čudi zbog neobične časnikove povučeniosti. On joj je jednostavno odgovorio: „Nikoga nisam izvijestio o tim truplima.“³

Što se tiče spaljenih tijela otkrivenih 4. svibnja 1945., Elena Rževskaja tvrdi da ih je vidjela: „Posmrtni ostaci, spaljeni do neprepoznatljivosti, crni i stravični, bili su zamotani u sive pokrivače uprljane zemljom.“⁴

Je li Vadis uopće informiran o uvjetima u kojima su dva trupla otkrivena? Kao neupitni šef kontrašpijunaže u Berlinu, on je morao sve znati. Čak i ako mu je ta verzija bila poznata, njegova odluka da je

² Lev Bezymenski, *The Death of Adolf Hitler: Unknown Documents from Soviet Archives*, New York, Harcourt, Brace & World, 1969., str. 45.

³ Elena Rževskaia, *Carnets...*, *op. cit.*, str. 273.

⁴ *Ibid.*, str. 276.

sakrije je razumljiva. Nije želio Kremlju spomenuti to nevjerojatno otkriće. Ali ipak je znatno riskirao kad je izmijenio istinu. Tim više što je sve to već zabilježeno u izvještaju poslanom u Moskvu. Vadis nije znao za tu pojedinost, budući da, po svom običaju, sovjetske vlasti ne prosljeđuju informacije čak ni unutar tajnih službi.

Vadis je također zatajio da su dva trupla ukradena udarnim snagama Pete armije kojoj je Moskva povjerila nadzor nad područjem Kancelarije. A ukrali su ih pripadnici Smerša. Oni su preuzeli inicijativu da vojnicima udarnih snaga Pete armije ne prepuste tako dragocjen plijen. Diskretno, u noći s 5. na 6. svibnja, posmrtni ostaci umotani su u pokrivače i stavljeni u sanduke za streljivo. Elena Rževskaja sudjelovala je u toj otmici. „[...] trupla su prebacili preko ograde parka i ukrkali u kamion [...]“⁵ To je savršen primjer apsurdnih sukoba unutar sovjetskih jedinica. Ako su to doista leševi supružnika Hitler, to onda ne smije znati nitko drugi u Berlinu osim specijalaca Smerša. Dva su sanduka 6. svibnja smještена u novi glavni stožer Smerša, u berlinskoj četvrti Buch.

Vadis u svom izvještaju nije, naravno, rekao ni riječ o toj „otmici“. Trebalo je sačuvati tajnu o postojanju tijela.

No vratimo se njegovom izvještaju vezanom uz ispitivanje Mengershausena koje je vodio 13. svibnja 1945.:

Mengershausen je izjavio da je leševe muškarca i žene prepoznao kao leševe kancelara njemačkog Reicha, Hitlera, i njegove supruge, Eve Braun. Dodao je da je 30. travnja osobno vidio njihova trupla kako gore u sljedećim okolnostima: 30. travnja od 10 h ujutro Mengershausen je bio u službi zaštite carske Kancelarije, patrolirajući u hodniku ispred kuhinje i blagovaonice carske Kancelarije. Usporedno s tim, imao je zadatak nadzirati park oko Hitlerova bunkera koji se nalazio 80 metara od zgrade gdje je bio Mengershausen.

Tijekom ophodnje, susreo je Hitlerova ađutanta BAURA koji ga je obavijestio o samoubojstvima Hitlera i njegove supruge Braun.

⁵ *Ibid.*, str. 277.

Fotografija 3: Dijelovi Hitlerova zubala. Sovjetski su ih istražitelji navodno iščupali s trupa otkrivenog 4. svibnja u parku oko nove Kancelarije Reicha u Berlinu. I danas se čuvaju u arhivima ruskih tajnih službi, CA FSB.

Fotografija 4: Detalj jednog dijela Hitlerova zubala. Tragovi karbonizacije na njegovim ostacima dokazuju da je spaljivanje bilo snažno, no nedovoljno dugo da ošteti zube i proteze.